

Vlastník louky propachtoval ji nejprve celou žalobci. Když několik dní po tom ucházel se u něho o louku žalovaný, prohlásil k němu vlastník, že dává mu louku do pachtu společně se žalobcem, by se s ním spravedlivě rozdělil. Po této dohodě sdělil vlastník žalobci, že mu, jak původně umluvili, nemůže nechat celou louku, že ji bude míti společně se žalovaným, by se spolu spravedlivě rozdělili. Jako dříve žalovaný byl nyní i žalobce srozuměn s tím, co mu bylo vlastníkem řečeno. Mezi sebou žalobce a žalovaný vůbec nejednali a neučinili dohody o užívání louky. Když pak žalovaný svémocně ujal se užívání dolní, lepší polovice louky, domáhal se žalobce zjištění, že uživateli louky přísluší oběma stranám rovným dílem. Procesní soud první stolice žalobě vyhověl, odvolací soud ji pro nedostatek aktivní a pasivní legitimace ke sporu zamítl, poněvadž každá ze stran jest sice pro sebe ve smluvním poměru k vlastníku, mezi nimi však není vůbec smluvního poměru.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek soudu první stolice.

Důvody:

Ze zjištění vyplývá, že mezi žalobcem a žalovaným není sice poměru smluvního, kdyžť ovšem mezi sebou neučinili žádné úmluvy, ale že jsou spolu v poměru právním, totiž v poměru spolupachtu na základě se zakládajícím. Stanoví § 888 obč. zák., že slíbí-li dvě nebo více osob někomu totéž právo k věci nějaké, aneb přijmou-li je od něho, rozdělí se pohledávání i dluh dle pravidel o společenství práva vlastnického (§§ 825 a násl. obč. zák.). V případě, o nějž jde, přijali žalobce a žalovaný od vlastníka právo pachtovní k louce a vzniklo tedy mezi nimi podle § 825 obč. zák. společenství práva pachtovního čili stali se spolupachtýři louky. Ježto pak podíly pachtu nebyly s propachtovatelem výslovně ujednány ani mezi stranami smluveny, pokládají se dle § 839 obč. zák. za stejné a přísluší tudíž sporným stranám rovnodílně společné právo pachtovní, následkem čehož má každý z nich také nárok, aby užítky z pachtu byly rozděleny rovným dílem (§ 839 obč. zák.).

Čís. 412.

Přípustnou jest změna dědické přihlášky co do povolacího důvodu.

Nenabylo-li odevzdání pozůstalosti dle zákonné dědické posloupnosti ještě právní moci, nutno ku dodatečné dědické přihlášce ze závěti v projednání pozůstalosti pokračovati a odevzdací listinu zrušiti.

(Rozh. ze dne 17. února 1920, R I 54/20).

V pozůstalosti po Janu P-ovi bylo vydáno usnesení, jímž byla přiřčena pozůstalost dědicům ze zákona se přihlásivším a to zůstavitelově manželce $\frac{1}{4}$ a oběma dětem jeho, Alfrédovi a Martě, po $\frac{3}{8}$ pozůstalosti. Na základě tohoto usnesení vydána byla odevzdací listina. Marta P-ová podala proti odevzdací listině rozklad, tvrdíc, že jest tu otcova závěť, jež

prý se ztratila a jež povolávala ji a jejího bratra každého ku polovici zbytku pozůstalosti, jenž zbyl po vyplacení odkazů a zároveň se přihlásila ku pozůstalosti bezpodmínečně na základě posledního pořízení. — P o z ů s t a l o s t n í s o u d zrušil odevzdací listinu, přijal přihlášku Marty P-ové a poukázal ji na pořad práva ve smyslu § 126 nesp. pat. — R e k u r s n í s o u d změnil usnesení pozůstalostního soudu potud, že obnovil odevzdací listinu a nepřijal dědickou přihlášku Marty P-ové z posledního pořízení. D ů v o d y: Teprve ve sporu, jenž se rozvine na základě žaloby Marty P-ové, bude zjištěno, zda jest tu poslední vůle, čili nic. Do té doby však není důvodu, proč by projednání pozůstalosti, s nímž i Marta P-ová souhlasila a o němž byla již vydána odevzdací listina, mělo býti zrušováno. Nebude-li ve sporu prokázáno, že jest tu závěť, dlužno usnesení pozůstalostního soudu jakož i odevzdací listinu ponechati v platnosti. Teprve potom bylo by je lze zrušiti, kdyby se prokázalo, že poslední pořízení tu bylo. Dědickou přihlášku Marty P-ové bylo odmítnouti, poněvadž dle jejího tvrzení jest poslední pořízení pouhým dovětkem (§ 553 obč. zák.).

N e j v y š š í s o u d obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Dle obsahu poslední vůle Jana P-a, jak jej tvrdí Marta P-ová, ustanovil zůstavitel kromě různých legátů, že všechny ostatní věci připadnouti mají stejným dílem oběma dětem jeho. Dle toho by Marta P-ová byla povolána za dědičku k polovici pozůstalosti, odkazy nevyčerpané, a nová její přihláška dědická odpovídala by tedy tvrzenému ustanovení poslední vůle. Poněvadž pak dle § 122 nesp. pat. každá v předepsané formě podaná přihláška dědická musí býti k soudu přijata a důkaz titulu dědického může býti dodatečně podán, odpovídá odstavec druhý usnesení prvního soudu přijímající přihlášku Marty P-ové ze závěti na soud, zákonu a byl proto obnoven. Marta P-ová přihlásila se původně k pozůstalosti ze zákona a byla s ní a ostatními dědici pozůstalost dle zákona projednána. Teprve po projednání pozůstalosti a po vydání odevzdací listiny podala proti usnesení schvalujícímu projednání pozůstalosti a proti vydání odevzdací listiny rozklad a přihlásila se k pozůstalosti z poslední vůle, udavši při svém výslechu podrobný její obsah. Byvši na pořad práva odkázána, vykázala se, že podala proti ostatním dědicům žalobu, kterou se domáhá předložení poslední vůle. Jest otázka, jaký význam má tato dodatečná přihláška Marty P-ové. Dle § 806 obč. zák. jest přihláška dědická, byvši podána, neodvolatelnou a potud nezměnitelnou, že bezvýmínečné přihlášky nelze přeměnití ve výmínečnou, tedy jiná změna jest přípustnou. Zejména v tomto případě, vzhledem k ustanovení § 808 obč. zák. dlužno změnu v přihlášce dědické Marty P-ové připustiti. Marta P-ová totiž změňuje pouze titul práva dědického, přihlásivši se nejprve ze zákona, později pak z testamentu, čímž zjevně svou původní přihlášku v tomto ohledu změnila. Dále dlužno uvážiti: § 180 nesp. pat. ustanovuje, že, objeví-li se po nastalém odevzdání dědictví poslední vůle, nemá se pozůstalost znova projednávatí, nýbrž že osobám, které by z této poslední vůle práv nabýti mohly, jest volno, sporem se jich domáhati. Toto ustanovení má zajisté na mysli právoplatné odevzdání pozůstalosti, takže, není li pozůstalost, jako

v tomto případě dosud právoplatně odevzdána, sluší z toho a contrario souditi, že jest s dalším řízením pozůstalostním sečkatí ve smyslu § 127 nesp. ř. tak dlouho, až bude spor mezi dědici o existenci a platnosti poslední vůle vyřízen, a podle výsledku sporu buď v dosavadním řízení pokračovati neb pozůstalost znova projednati. Poněvadž tu jde o poslední vůli ztracenou, která své účinnosti dle § 722 obč. zák. nepozbývá, a na kterou Marta P-ová již při projednání pozůstalosti se odvolávala, musí jí býti, dokud pozůstalost právoplatně odevzdána není, dána příležitost, by existenci a obsah její prokázala a pak projednání pozůstalosti a rozdělení dědictví dle obsahu poslední vůle se domáhala. Bylo proto správně k jejímu včas podanému rozkladu po výslechu všech dědiců usnesení ze dne 28. srpna 1919 a odevzdací listina zrušeny a Marta P-ová na pořad práva odkázána a určeno, že po uplynutí lhůty k podání žaloby v projednání pozůstalosti bude pokračováno. Dosavadní řízení tím zrušeno není, neboť usnesením prvního soudu, nyní obnoveným, zrušeny jsou jen usnesení ze dne 25. srpna 1919, jímž pozůstalost dědicům ze zákona přihlášeným dle poměru tam uvedeného byla přikázána, a odevzdací listina. Věci Marty P-ové bude, by existenci, obsah a platnost poslední vůle sporem prokázala, a bude pak ovšem také výsledek sporu pro další řízení pozůstalostní směrodatným, zejména v tom směru, mají-li býti citované zrušené usnesení a odevzdací listina znovu vydány.

Čís. 413.

Novela o právu manželském (zákon ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n.).

Domáhati se dle § 17 rozluky manželství oprávněn jest i manžel, z jehož viny uznáno bylo na rozvod.

Převzítí dle § 17 výrok o vině z rozsudku, vydaného ve sporu o rozvod manželství, jest soud i tehda povinen, když dle jeho mínění byly na straně jednoho manžela okolnosti, vylučující dle § 14 uplatňování jeho nároku na rozlukou.

(Rozhodnutí ze dne 17. února 1920, R I 60/20.)

V dubnu 1918 rozvedeno bylo rozsudkem manželství obou stran a to na straně žalujícího manžela pro cizoložství, jehož se dopouštěl od roku 1916 až do rozsudku, na straně žalované manželky pak pro cizoložství z let 1902—1905. K manželově žádosti, podané dle § 17 zákona rozlukového, povolil s o u d p r v é s t o l i c e rozlukou, avšak pouze z viny žadatelovy. D ů v o d y: Žadatel domáhá se žádostí, by manželství bylo na základě rozsudku o rozvodu prohlášeno za rozloučené. Podle § 17 zákona ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n. může každý manžel, byl-li soudem právoplatně vysloven rozvod podle §§ 107—109 obč. zák. a to z některého důvodu, uvedeného v § 13 cit. zák., žádati za rozlukou manželství na podkladě provedeného už sporu o rozvod. Souhlasu druhého manžela není tu třeba a proto k prohlášení manželčině, že s rozlukou manželství nesouhlasí, přihlíženo nebylo. Soudu příslušelo dle § 17 cit. zák. pouze zkoumati, z povinnosti úřední, zda skutečnosti ve sporu o rozvod na jevo vyšlé byly by již tehdy stačily, by na jich podkladě byla povolena rozlukou kdyby o ni bylo bývalo žalováno. Jest zjištěno, že rozvod vysloven byl pro cizoložství, tedy z důvodu §u 13 ad a) zákona ze dne